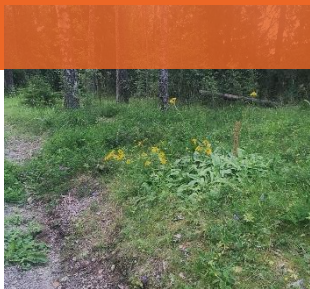
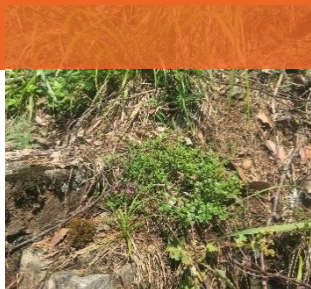
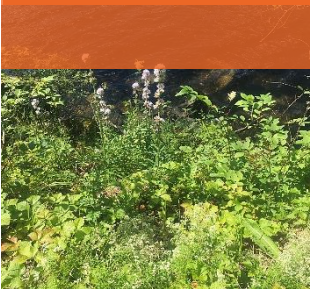

Kartlegging av artsrike veikanter i Østmarka, Oslo kommune

Maria K. Hertzberg

Kartlegging av artsrike veikanter i Østmarka, Oslo kommune

Forfatter: Maria K. Hertzberg

Publisert: 29.04.2025

Antall sider: 34 sider

Publiseringstype: PDF med aktive lenker

Oppdragsgiver: Oslo kommune, Bymiljøetaten

Tilgjengelighet: Dokumentet er offentlig tilgjengelig

Rapporten refereres som: Hertzberg, M.K. Kartlegging av artsrike veikanter i Østmarka, Oslo kommune. Biofokusrapport 2025-028. Stiftelsen Biofokus. Oslo.

Forsidebilder: Humlebille og humle på rødknapp / Artsrik veikant ved Sarabråten / Stavklokke / Bakketimian / Solblom Foto: Maria K. Hertzberg

Biofokus rapport 2025–028

ISSN 1504-6370

ISBN 978-82-8449-481-4

Gaustadalléen 21
NO-0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
www.biofokus.no

Forord

Stiftelsen Biofokus har på oppdrag for Bymiljøetaten i Oslo kommune kartlagt artsrike veikanter i Østmarka i 2024. En liten strekning i Nordmarka som ble oppdaget på tur av forfatteren er også tatt med. Bård Bredesen har vært vår kontaktperson hos oppdragsgiver. Maria K. Hertzberg har vært prosjektansvarlig, samt stått for feltarbeidet og utarbeiding av rapport. Biofokus takker oppdragsgiver for et artig prosjekt!

Oslo, 6. februar 2025

Maria K. Hertzberg

Artsrik veikant med mye hvitmaure, skogkløver, fagerklokke, tiriltunge, firkantperikum m.m. Foto Maria K. Hertzberg.

Innhold

1	Innledning	5
1.1	Oppdrag og undersøkelsesområde	5
1.2	Naturgrunnlag og historikk	5
1.3	Tidligere registreringer	6
2	Metode	7
2.1	Datainnsamling	7
2.2	Metode for naturtypekartlegging	7
3	Resultater	9
3.1	Naturtyper etter DN-håndbok 13	9
3.2	Artsmangfold	12
3.3	Fremmede arter	13
4	Forvaltningsråd	14
4.1	Trusler	14
4.2	Skjøtsel	15
5	Referanser	17
	Vedlegg 1. Naturtypebeskrivelser	18
	Vedlegg 2. Kategorier for rødlistearter	32
	Vedlegg 3. Kategorier for fremmede arter	33

1 Innledning

1.1 Oppdrag og undersøkelsesområde

Biofokus har på oppdrag for Bymiljøetaten, Oslo kommune, kartlagt naturverdier langs veikanter i Østmarka i 2024. Maria K. Hertzberg har vært prosjektleder og stått for kartlegging av naturtyper og utarbeiding av rapport. Det undersøkte området er vist på kart i **Feil! Fant ikke referansekilden..** I tillegg er Nordmarka inkludert med én lokalitet (Figur 2). Fra oppdragsbeskrivelsen til Bymiljøetaten er følgende utdrag sakset ut:

«Artsrike veikanter er kjent for å kunne ha mange av de samme typer naturkvaliteter som slåtteåker og andre artsrike enger, som i større grad har gått tapt. Det er imidlertid i svært liten grad kjent forekomst av artsrike veikanter i Oslo. Men naturtypen forekommer i Marka, der det er registrert artsrike veikanter rundt Nøkklevann. Kartleggingene er imidlertid gamle og ufullstendige og trenger derfor oppdatering.

Oppdraget omfatter følgende oppgaver: Det skal i løpet av sommeren 2024 (15.06-15.08) gjennomføres kartlegginger av veikanter i Østmarka som har potensial som artsrike veikanter. Følgende turveistrekninger skal kartlegges:

- Veistrekningen fra Rustadsaga til Mariholtet, inkl. oppdatere gamle lokalitetene.
- Veistrekningen fra Hestehullet på nordøstsiden av Nøkklevann, forbi Sarabråten til hhv. Ulsrudvann, Hellerud og Haugerud.

Lokaliteter som har naturtypekvaliteter, eller som trolig kan restaureres slik at de får naturtypekvaliteter, skal identifiseres, avgrenses og beskrives. Fremmede arter med høy, svært høy og potensiell høy økologisk risiko, samt andre fremmede problemarter skal kartlegges langs hele veistrekningene. Artskart skal gjennomgå for å vurdere funn som har relevans for forvaltningen, med fokus på rødlistearter og fremmede arter, inkludert naturtypelokaliteter.»

1.2 Naturgrunnlag og historikk

Berggrunnen i Østmarka er for det meste fattig med granitt og gneis, men glimmergneis med noe mer mineraler og kalk bidrar til rikere vegetasjon i partier. Berggrunnen er for det meste dekket av et tynt til usammenhengende lag av morenemasser, stedvis er det også berglendt. Kun i mindre partier er det rikere marine sedimenter over berggrunnen.

Østmarka har hatt mange husmannsplasser tidligere og fortsatt er det spor etter tidligere tiders bruk. Spredt er det gamle enger og det er også spor etter beiting i skogen. Mange av de gamle engene skjøttes i dag av kommunen og frivillige og dette bidrar til å opprettholde naturverdier knytta til gammel kulturmark. De mange artsrike veikantene fungerer som viktige korridorer mellom større engarealer for de pollinerende insektene. Klimaforholdene rundt Oslo legger også til rette for varmekjære og kravfulle insekter.

1.3 Tidligere registreringer

Det er registrert 4 artsrike veikanter fra før langs strekningene som skulle undersøkes i Østmarka. Alle disse ble kartlagt rundt 2003-2004:

- <https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00064415>
- <https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00064424>
- <https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00064428>
- <https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00063540>

I tillegg er det gjort en del artsregistreringer langs veistrekningene tidligere, men det er som forventet i et område hvor mange ferdes og potensielt registrerer arter. Blant annet har solblom (EN) flere registreringer langs grusveiene i Østmarka, hvor det også er gjort funn av nye lokaliteter som er registrert i nyere tid. Andre interessante arter som også er registrert tidligere er stavklokke.

2 Metode

2.1 Datainnsamling

Kartleggingstema

Arbeidet har omfattet kartlegging av:

- Områder spesielt viktige for bevaring av biologisk mangfold (viktige naturtyper) etter DN-håndbok 13 (Direktoratet for Naturforvaltning, 2007) med tilhørende oppdaterte faktaark (Miljødirektoratet, 2015).
- Rødlistearter. Rødlistekategorier følger gjeldende norsk rødliste (Artsdatabanken, 2021). Se vedlegg 2 for forklaring av kategorier.
- Forekomster av fremmede arter iht. Fremmedartslista 2023 (Artsdatabanken, 2023). Se vedlegg 3 for forklaring av kategorier.

Viktige datakilder

Tilgjengelige naturdatabaser og litteratur er gjennomgått for å samle eksisterende kunnskap om området, bl.a. Naturbase og Artskart.

Feltkartlegging

Feltkartlegging i området ble utført av Maria K. Hertzberg sommeren 2024, hovedsakelig 8. juli. Tidspunktet regnes som veldig gunstig for å fange opp verdier knyttet til artsrike veikanter da det i hovedsak har vært fokus på å fange opp karplanter.

2.2 Metode for naturtypekartlegging

Kartlegging etter DN-håndbok 13

Metoden for naturtypekartlegging følger DN-håndbok 13, revidert utgave (Direktoratet for Naturforvaltning, 2007). Det henvises til denne og da spesielt kapitlene 2-6 for en nærmere redegjørelse av kriterier for utvelgelse av naturtyper og verdisetting av dem. I forbindelse med revidering av DN-håndboka er det utarbeidet utkast til nye faktaark for alle terrestre naturtyper (Biofokus, 2014; Miljødirektoratet, 2015), og disse er brukt som grunnlag for verdisetting.

Følgende kriterier er viktige ved utvelgelse av viktige naturtyper:

- Naturtypers sjeldenhet nasjonalt og lokalt
- Forekomst av viktige nøkkelementer
- Viktige forekomster av signalarter eller rødlistede arter.
- Områdets topografiske og geografiske plassering.
- Områdets evne til å fylle en funksjon for bevaring av biologisk mangfold.

Systemet for verdisetting av kartlagte naturtypelokaliteter har tre verdikategorier: Svært viktig – A, Viktig – B, Lokalt viktig – C. Metoden gir følgende kriterier for rangering av lokaliteter innen en naturtype:

- Størrelse og velutviklethet
- Grad av tekniske inngrep
- Forekomst av rødlistearter
- Sjeldne utforminger (nasjonalt og regionalt).

3 Resultater

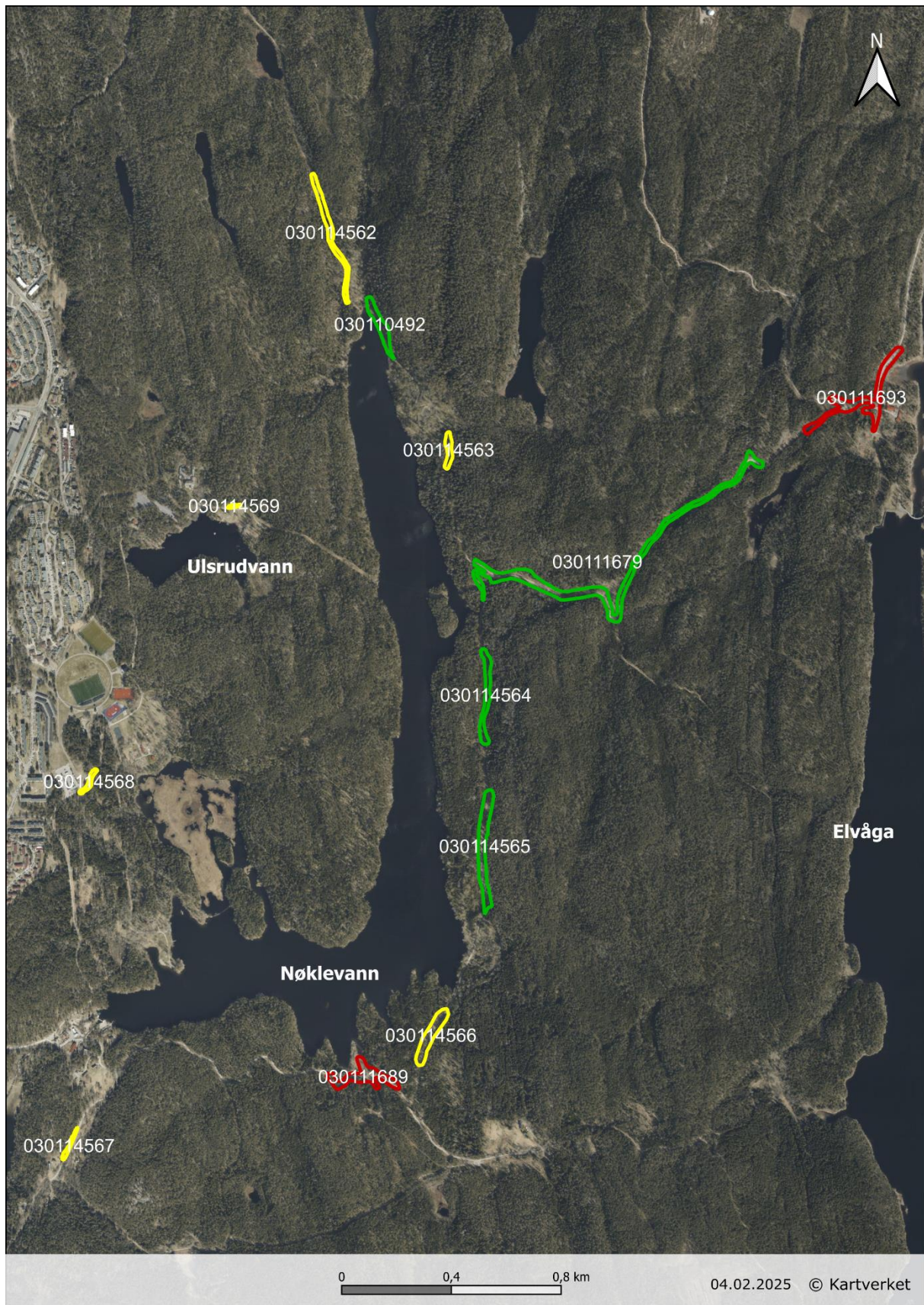
3.1 Naturtyper etter DN-håndbok 13

Alle tidligere kartlagte artsrike veikanter langs de undersøkte veistrekningene er befart og oppdatert. I tillegg ble en liten strekning i Nordmarka inkludert. Naturtypebeskrivelser finnes i Oslo kommunes database Natur2000 og Vedlegg 1, avgrensinger og beskrivelser kommer også etter hvert ut i Oslo kommunes [Naturkart for Oslo](#).

Til sammen er det oppdatert og nykartlagt 13 lokaliteter med artsrike veikanter, hvorav 12 i Østmarka og én i Nordmarka. To lokaliteter har fått verdi svært viktig (A-verdi) da de er svært artsrike i tillegg til å ha forekomster av solblom (EN). Fire lokaliteter er vurdert til viktig (B-verdi) og syv lokaliteter har lokal verdi (C-verdi).

Tabell 1. Oversikt over naturtypelokaliteter i undersøkelsesområdet. Beskrivelser finnes i vedlegg. ID-lokal tilsvare nummer i kartene (Figur 1 og Figur 2).

ID-lokal	BN-nummer	Områdenavn	Naturtype	Verdi	Areal (daa)
030110492	BN00063540	Nøkle vann nordøst II	Artsrik veikant	B	5,108
030111679	BN00064415	Sleppa	Artsrik veikant	B	29,321
030111693	BN00064428	Mariholtet	Artsrik veikant	A	12,898
030111689	BN00064424	Katisa syd	Artsrik veikant	A	8,85
030114562	Ny	Lutdalen slåttemark nord	Artsrik veikant	C	6,657
030114563	Ny	Sarabråten sør	Artsrik veikant	C	2,207
030114564	Ny	Sleppa sør	Artsrik veikant	B	5,78
030114565	Ny	Bremsrud nord	Artsrik veikant	B	11,013
030114566	Ny	Katisa nordøst	Artsrik veikant	C	6,742
030114567	Ny	Mellom Løkka og Holet	Artsrik veikant	C	0,991
030114568	Ny	Haraløkka parkering	Artsrik veikant	C	1,215
030114569	Ny	Nord for Ulsrudvann	Artsrik veikant	C	0,371
030114570	Ny	Mellom Tryvann og Frønsvollstråkka	Artsrik veikant	C	28,28

Figur 1. Artsrike veikanter som er oppdatert eller nykartlagt i Østmarka i 2024. Andre naturtypelokaliteter som tidligere er kartlagt etter DN-håndbok 13 og som ligger i Naturbase er ikke med i dette kartet. For naturtypelokaliteter som grenser til artsrik veikant, er disse oppdatert og ny avgrensing sendt til Oslo kommune.

Figur 2. Lokalitet med artsrik veikant mellom Tryvann og Frønsvollstråkka i Nordmarka. Veistrekingen var egentlig ikke en del av undersøkelsesområdet, men er likevel tatt med. Andre naturtypelokaliteter som tidligere er kartlagt etter DN-håndbok 13 og som ligger i Naturbase er ikke med i dette kartet. For naturtypelokaliteter som grenser til artsrik veikant, er disse oppdatert og ny avgrensing sendt til Oslo kommune.

3.2 Artsmangfold

Det er registrert tre ulike rødlistede arter innenfor avgrensede lokaliteter i Østmarka. Bakketimian (NT) er registrert innenfor én lokalitet, mens flekkgrisøre (NT) er registrert i tre lokaliteter og solblom (EN) i fire lokaliteter. Solblom finnes spredt i denne delen av Østmarka. Den kravstore arten stavklokke er også funnet i flere lokaliteter. Av andre interessante karplanter som kan nevnes og som finnes innenfor flere av lokalitetene er småengkall, grov nattfiol, hvitmaure, engknoppurt, rødknapp, blåklokke, fagerklokke, prestekrage, harerug, smalkjempe, tiriltunge, gulaks, skogkløver, kattedot, ulike svever, karve, blåknapp, engtjæreblom m.m. I friskere og frodigere partier kommer det også inn ballblom og hanebam, innimellom også med en del mjørdurt, vendelrot og hvitbladistel.

Videre er det registrert en rekke insekter knytta til åpne urterike arealer eller lysninger i skogen langs de artsrike veikantene i Østmarka. Av arter som kan nevnes er blant annet kløvervepsbie, som trolig har gått noe tilbake som følge av gjengroing av kulturlandskapet. Andre arter som kan nevnes er krattsandbie, hagesandbie, skogsalathettefly, steinhumle, rutemåler, tiriltungeblåvinge, aglajaperlemorvinge, keiserkåpe, skogbåndbie, dagpåfugløyve m.m. som er mer eller mindre vanlige i urterike habitater.

Det er ikke registrert rødlistede karplanter langs strekningen i Nordmarka, men det er registrert flere engarter slik som harerug, skjermesveve, hvitmaure, gulaks, rød jonsokkblom, prestekrage, småengkall, legeveronika, karve, markjordbær, tepperot, knollerteknapp m.m. Langs strekningen er det også registrert en rekke arter knyttet til åpne urterike habitater slik som rapssommerfugl, oransjegullvinge, dagpåfugløyve og neslesommerfugl.

Alle de urterike veikantene har en funksjon for insekter. Urterike veikanter fungerer også som viktige pollinatorkorridorer mellom større urterike arealer, slik som mellom de mange skjøttede engene i Østmarka.

Figur 3. Solblom vest for Katisa i Østmarka. Foto: Maria K. Hertzberg.

3.3 Fremmede arter

Det er ganske få fremmede arter langs veistrekningene som er undersøkt, men noen forekomster svært spredt bør bekjempes før de brer seg videre utover. Av arter som er registrert i områdene tidligere og i denne omgang gjelder dette kanadagullris (SE), ullborre (SE), rynkerose (SE), rødhyll (SE), russekål (SE), ugrasklokke (HI), vårpengeurt (PH) i Østmarka og ullborre (SE), honningsknoppurt (SE), hvitsteinkløver (SE), rødhyll (SE) og tysk mure (PH) i Nordmarka. Se Artskart for plassering av forekomster og ellers beskrivelsene i vedlegget for hvilke lokaliteter som innehar fremmede arter.

4 Forvaltningsråd

4.1 Trusler

I flere av lokalitetene ble det observert masser, trolig etter grøfterensk, oppå verdifull urterik vegetasjon. Massene kveler på disse stedene den naturlige vegetasjonen, og blottlagt jord medfører også en fare for nyetablering av fremmede arter med ulik grad av økologisk risiko. Masser bør plasseres andre steder enn på verdifull vegetasjon, og helst kjøres bort til en egnet plass. Vet ett av tilfellene observert under kartlegging, var masser lempet rett ved siden av en solblomforekomst (ved Mariholtet), og det er trolig tilfeldig at massene ikke ble lempet oppå forekomsten.

Figur 4. Masser som er slengt oppå artsrik veikant. Foto: Maria K. Hertzberg

Det er foreløpig få fremmede arter langs veikantene i Østmarka og Nordmarka, og man bør påse at situasjonen holder seg slik. De fremmede artene som allerede har etablert seg, bør bekjempes. Bekjempelse bør foregå også utenfor naturtypelokalitetene, slik at man forhindrer videre etablering og spredning. Det største problemet med fremmede arter i både Østmarka og Nordmarka er nok i tilknytning til grusveiene. Fremmede arter etablerer seg der jord har blitt blottlagt og der det har blitt gravd, og dette skjer i hovedsak langs veiene og i forbindelse med oppgradering av veier. Veiene blir slik sett også spredningskorridorer for fremmede arter i Marka. Forfatteren har selv observert utilsiktet spredning av fremmede arter langs veier i Østmarka som følge av graving langs veikanter.

Gjengroing er en trussel for flere av de artsrike veikantene. Dersom man ønsker å opprettholde eller forbedre disse pollinatorkorridorene bør det settes inn tiltak. Løvkratt og einstape er vanlige i flere av lokalitetene og utkonkurrerer flere steder den urterike vegetasjonen. I de lokalitetene som ble befart på

ny i 2024 virker det som det har skjedd store endringer (gjengroing) de siste 20 årene, hvor gjengroing trolig har ført til at enkelte arter har gått ut eller blitt veldig redusert i omfang.

Figur 5. Gjengroing er et problem i flere av de artsrike veikantene. Her fra vestre del av Sleppa med einstape, løvkratt og gran som kommer opp.

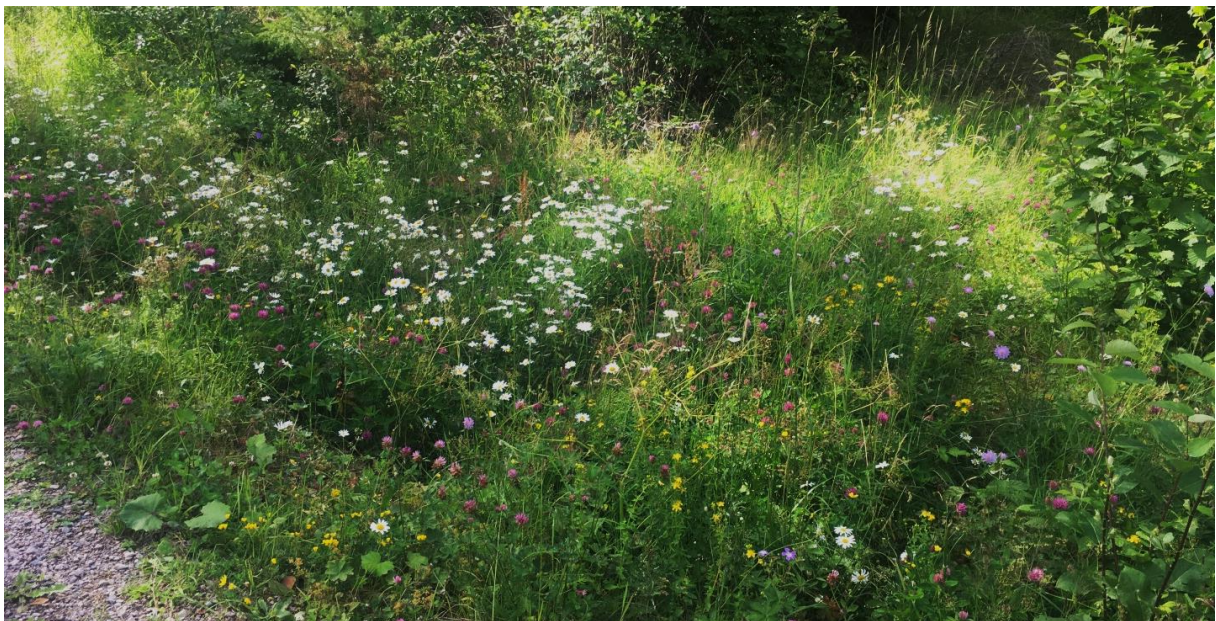
4.2 Skjøtsel

For ganske mange av lokalitetene trengs det rydding av kratt og einstape, og noen lokaliteter trenger slått av og til:

- Rydding av kratt og småtrær: arbeidet bør utføres kontinuerlig der det er behov, fortrinnsvis på våren eller i slutten av august. Rydding bør ikke skje på sommeren, av hensyn til engplantene, og bør ikke utføres for seint, slik at man får en god effekt på løvkrattet. Krattet og småtrær bør ryddes gradvis, dvs. over flere år, slik at det ikke frigis for mye næring på én gang. Alt avfall må fjernes umiddelbart fra de områdene som ryddes. Gammelt kvistavfall fra tidligere rydding må også fjernes. Stedegne rosebusker og einer kan stå igjen.
- Bekjempe einstape: einstape bør slås ned med kjepp årlig, dette bør i så fall gjøres i juni. Ved å slå einstape med kjepp vil stengelen få en knekk, og planten vil gradvis bli utarmet. Ved innføring av mer regelmessig skjøtsel vil trolig einstape på sikt bli noe redusert i omfang. Dersom dette ikke fører til en betraktelig reduksjon av einstape etter noen år, bør det kontinuerlig slås to ganger årlig. Slåttetidspunktet er da viktig; man må slå én gang tidlig på sommeren (midten av juni) og én gang seint i juli/begynnelsen av august (ca. seks uker etter første slått), for å fjerne mest mulig av opplagsnæringen. **Det må brukes høyt skjær for kun å få med (de innrulla) bladene til einstape, og ikke øvrig vegetasjon.** Etter tre år med to slåtter årlig, kan man vurdere å slå kun én gang i året. Dersom det kun utføres én slått av einstape årlig bør denne gjøres i juli.

- Skjøtsel med slått: veikantene kan slås fra rundt midten av august. Noen kan slås årlig, mens andre sjeldnere f.eks. annethvert til hvert tredje år. Noen lokaliteter trenger trolig ikke slått i det hele tatt da de er svært berglendte. Ved slått må høyet bakketørkes i to til tre dager før det rakes sammen og fjernes.
- Skjøtsel der det er stavklokke: i lokaliteter med stavklokke bør slått kun gjennomføres annethvert år, og gjennomføres da etter at stavklokkene har satt frukt. De årene det ikke slås må oppslag likevel fjernes for å forhindre gjengroing.
- Skjøtsel der det er solblom: solblom skal ha modne frø før slått. Lokaliteter med solblom skal derfor ikke slås før frøsetting.

Se videre beskrivelse av skjøtselstiltak for hver lokalitet.

Figur 6. Øvre: En av flere fine veikanter i Østmarka med mye prestekrage, blåklokke, rødknapp, tiriltunge m.m. Nedre: Stavklokke omhyllt av einstape. Foto: Maria K. Hertzberg.

5 Referanser

- Artsdatabanken. (2021). *Norsk rødliste for arter 2021*.
<https://artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/>
- Artsdatabanken. (2023, august 11). *Fremmede arter i Norge—Med økologisk risiko 2023*.
<https://www.artsdatabanken.no/lister/fremmedartslista/2023>
- Biofokus. (2014). *Naturtyper i skog: Utkast til faktaark for skogtyper i revidert DN-håndbok 13, pr 30.12.2014*. Miljødirektoratet.
- Direktoratet for Naturforvaltning. (2007). *Kartlegging av naturtyper—Verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13. 2. Utgave 2006 (oppdatert 2007)*. Direktoratet for Naturforvaltning.
https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/dirnat2/attachment/54/handbok-13-080408_low.pdf
- Miljødirektoratet. (2015). *Veileder for kartlegging, verdisseting og forvaltning av naturtyper på land og i ferskvann*. (s. 38).

Vedlegg 1. Naturtypebeskrivelser

030110492 Nøkle vann nordøst II

Engpregete erstatningsbiotoper – Veg- og jernbanekant Verdi: B Areal : 5,02 daa

Innledning: Lokaliteten ble først lagt inn av Siste Sjanse i 2003 og deretter supplert av Bård Bredesen i 2004. Lokaliteten er revidert av Maria Hertzberg og Anna Thylén (Biofokus) sommeren 2024 i forbindelse med kartlegging av artsrike veikanter i Østmarka på oppdrag for Bymiljøetaten. Kartleggingsmetodikken følger DN-håndbok 13 med oppdaterte faktaark fra 2015. Rødlisterkategorier følger siste utgave av Norsk rødliste for arter fra 2021 og Norsk rødliste for naturtyper 2018. Risikokategorier følger Fremmedartslista 2023. Ny beskrivelse og avgrensning erstatter gammel lokalitet.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i nordenden av Nøkle vann, og går på begge sider av veien som fortsetter videre nordover fra Sarabråten. Eksposisjonen er vestvendt noe som fører til god solinnstråling. Berggrunnen består av glimmergneis og denne er i partier dekket av et tynt lag av morenemateriale.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er en artsrik veikant. Den er ganske bratt på oppsiden av veien, ned mot Nøkle vann er den i partier kun en svært smal stripe.

Artsmangfold: Det er flekkgrisøre (nær truet – NT) flere steder i den bratte skrenten opp fra veien, men det virket ikke å være like mye flekkgrisøre i 2024 som i 2003, trolig kan dette skyldes at lokaliteten er ganske gjengrodd i partier. Ellers er det spredt med stavklokke på begge sider av veien, samt andre engarter som fagerklokke, blåklokke, gullris, skogkløver, storengkall, knollerteknapp, hvitmaure, rødteknapp, markjordbær, tveskjeggveronika, sløke m.m. Lokaliteten er viktig for pollinerende insekter.

Bruk, tilstand og påvirkning: På nedsiden av veien ned mot Nøkle vann er det stort sett ganske åpent, mens det i skrenten på oversiden av veien er gjengroing med ungrær og busker.

Fremmede arter: Ikke registrert.

Del av helhetlig landskap: Det er flere artsrike veikanter og andre urterike habitater i nærheten, hvilket gir potensial for å ivareta et rikt arts mangfold knyttet til disse miljøene. De artsrike veikantene fungerer også som korridorer mellom de litt større engarealene som finnes rundt Nøkle vann.

Verdivurdering: Lokaliteten går over en større strekning på begge sider av veien og har flere middels næringskrevende engarter, hvorav én nær truet art; flekkgrisøre. Lokaliteten er noe preget av gjengroing og virker ikke å skjøttes jevnlig, men nærhet til annen urterik vegetasjon trekker verdivurderingen opp. Til sammen tilsvarer dette verdi viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Fjerne oppslag i skrenten på oppsiden av veien, deretter bør lokaliteten holdes åpen ved jevnlig rydding, trolig annethvert til hvert tredje år. Dette bør gjøres høst-vinter for å ikke skade vegetasjonen. Kvistavfall bør fjernes ved rydding. For de arealer hvor det er praktisk mulig kan man

innføre slått annethvert år. Slåttan gjennomføres da i slutten av august, hvor høyet bakketørkes i tre dager før det samles sammen og fjernes. Man bør følge med på om skjøtselen har en positiv effekt på engfloraen og da især på stavklokke og flekkgrisøre. Det må tas spesielle hensyn ved eventuell grøfterensk, slik at masser ikke legges på siden av veien og dekker verdifull vegetasjon.

.....

030111679 Sleppa

Engpregete erstatningsbiotoper – Veg- og jernbanekant Verdi: B Areal : 6,21 daa

Innledning: Lokaliteten ble først lagt inn av Siste Sjanse i 2003 og deretter supplert av Bård Bredesen i 2004. Lokaliteten er revidert av Maria Hertzberg og Anna Thylén (Biofokus) sommeren 2024 i forbindelse med kartlegging av artsrike veikanter i Østmarka på oppdrag for Bymiljøetaten. Kartleggingsmetodikken følger DN-håndbok 13 med oppdaterte faktaark fra 2015. Rødlistekategorier følger siste utgave av Norsk rødliste for arter fra 2021 og Norsk rødliste for naturtyper 2018. Risikokategorier følger Fremmedartslista 2023. Ny beskrivelse og avgrensning erstatter gammel lokalitet.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i Østmarka, og går på begge sider av veien fra Sleppa rett sør for Sarabråten ved Nøkle vann og videre østover mot Mariholtet. Berggrunnen består av glimmergneis og denne er i partier dekket av et tynt lag av morenemateriale.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er en artsrik veikant som er ca. 1,5 km lang. I partier er den kun en svært smal stripe på begge sider av veien.

Artsmangfold: Lokaliteten er svært artsrik med mye rødknapp, og ellers med storblåfjær, stavklokke, flekkgrisøre (NT), småengkall, blåklokke, fagerklokke, prestekrage, tiriltunge, hvitmaure, harerug, gullris, legeveronica, tepperot, engknoppurt, grov nattfiol, kattefot, knollerteknapp, gulaks, smalkjempe, skogkløver, hårsveve m.m. Det ble også registrert en forekomst med bakketimian (nær truet – NT) i 2024. Solblom er nevnt i den gamle beskrivelsen fra 2003/2004 (ikke i Artskart), men denne ble ikke gjenfunnet. I partier er det frodigere og friskere vegetasjon med mjørdurt, strutseving, vendelrot, turt, sløke, blåknapp, hanekam, blekmarihand, enghumleblom, ballblom m.m. Lokaliteten er viktig for pollinerende insekter. Enkelte deler av strekningen er ikke like artsrike.

Bruk tilstand og påvirkning: Lokaliteten bærer preg av gjengroing med einstape, skogburkne, samt ungtrær av bjørk, osp og gran. Det er en del stavklokke i lokaliteten, men flere steder er denne på vei til å bli skygget ut. På noen partier er det lagt masser fra grøftegraving oppå den urterike vegetasjonen. En del snerprørkvein forekommer i partier.

Fremmede arter: Ikke registrert.

Del av helhetlig landskap: Det er flere artsrike veikanter og andre urterike habitater i nærheten, hvilket gir potensial for å ivareta et rikt arts mangfold knyttet til disse miljøene. De artsrike veikantene fungerer også som korridorer mellom de litt større engarealene som finnes rundt Nøkle vann og Elvåga.

Verdivurdering: Lokaliteten går over en større strekning på begge sider av veien og har flere engarter, hvorav to nær truede arter; flekkgrisøre og bakketimian. Den er noe preget av gjengroing og virker ikke å skjøttes jevnlig, men nærhet til annen urterik vegetasjon trekker opp. Til sammen tilsvarer dette verdi viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Fjerne kratt og trær som vokser opp, samt slå ned på einstape, deretter bør lokaliteten holdes åpen ved jevnlig rydding, trolig annethvert til hvert tredje år. Noen einer kan spares. Gjøres høst-vinter for å ikke skade vegetasjonen. Kvistavfall bør fjernes ved rydding. For de arealer hvor det er mulig kan man innføre slått annethvert år. Årlig slått er trolig negativt for blant annet stavklokke, så slått må gjennomføres sjeldnere i områdene der denne vokser. Slått gjennomføres da i slutten av august, hvor høyet bakketørkes i tre dager før det må samles sammen og fjernes. Man bør følge med på om skjøtselen har en positiv effekt på engfloraen, og da især på stavklokke og flekkgrisøre. Det må tas spesielle hensyn ved eventuell grøfterensk, slik at masser ikke legges på siden av veien og dekker verdifull vegetasjon.

.....

030111689 Katisa syd

Engpregete erstatningsbiotoper – Veg- og jernbanekant Verdi: A Areal : 6,11 daa

Innledning: Lokaliteten ble først lagt inn av Siste Sjanse i 2003 og deretter supplert av Bård Bredesen i 2004. Lokaliteten er revidert av Maria Hertzberg og Anna Thylén (Biofokus) etter kartlegging av artsrike veikanter i Østmarka på oppdrag for Bymiljøetaten sommeren 2024. Kartleggingsmetodikken følger DN-håndbok 13 med oppdaterte faktaark fra 2015. Rødlistekategorier følger siste utgave av Norsk rødliste for arter fra 2021 og Norsk rødliste for naturtyper 2018. Risikokategorier følger Fremmedartslista 2023. Ny beskrivelse og avgrensning erstatter gammel lokalitet.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i Østmarka, og går på begge sider av veiene ved Katisa i sørenden av Nøkle vann. Berggrunnen består av glimmergneis og denne er i partier dekket av et tynt lag av morenemateriale.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er en artsrik veikant. I partier er den kun en svært smal stripe på begge sider av veien.

Artsmangfold: Lokaliteten er svært artsrik med rødknapp, småengkall, gjeldkarve, blåklokke, fagerklokke, tiriltunge, hvitmaure, tepperot, engknoppurt, prestekrage, knollerteknapp, gulaks, skogkløver, hårsveve m.m. I tillegg er solblom (sterkt truet – EN) registrert med to forekomster, hvor den østre lokaliteten hadde 4 blomstrende rosetter, ellers flere sterile rosetter i 2024, mens den vestre lokaliteten hadde 11 blomstrende solblomrosetter. I rikere sig langs bekken er det mjødurt, strutseving, sløke, hanekam, enghumleblom, blåknapp, gulstarr, ballblom m.m. Lokaliteten er viktig for pollinerende insekter.

Bruk tilstand og påvirkning: Lokaliteten bærer preg av gjengroing med busker, unge trær, einstape og ormetelg. Det er også partier med hundekjeks og lignende nitrogenelskende arter.

Fremmede arter: Av fremmede arter er buskhyll, ugrasklokke, syrin, vårpengeurt og vinterkarse registrert i lokaliteten.

Del av helhetlig landskap: Det er flere artsrike veikanter og andre urterike habitater i nærheten, hvilket gir potensial for å ivareta et rikt arts mangfold knyttet til disse miljøene. De artsrike veikantene fungerer også som korridorer mellom de litt større engarealene som finnes rundt Nøkle vann.

Verdivurdering: Lokaliteten flere kravfulle engarter, hvorav en sterkt truet art. Den er noe preget av gjengroing og virker ikke å skjøttes jevnlig, men nærhet til annen urterik vegetasjon trekker opp. Til sammen tilsvarer dette verdi svært viktig (A-verdi), hvor forekomst av solblom er vektlagt.

Skjøtsel og hensyn: Fjerne fremmede arter. Fjerne kratt og trær som vokser opp, samt slå ned på einstape, deretter bør lokaliteten holdes åpen ved jevnlig rydding, trolig annethvert til hvert tredje år. Gjøres høst-vinter for å ikke skade vegetasjonen. Kvistavfall bør fjernes ved rydding. For de arealer hvor det er mulig kan man innføre slått annethvert år. Gjennomføres da i slutten av august, hvor høyet bakketørkes i tre dager før det samles sammen og fjernes. Man bør følge med på om skjøtselen har en positiv effekt på engfloraen og da især på solblom. Det må tas spesielle hensyn ved eventuell grøfterensk, slik at masser ikke legges på siden av veien og dekker verdifull vegetasjon.

.....

030111693 Mariholtet

Engpregete erstatningsbiotoper – Veg- og jernbanekant Verdi: A Areal : 2,85 daa

Innledning: Lokaliteten ble først lagt inn av Siste Sjanse i 2003 og deretter supplert av Bård Bredesen i 2004. Lokaliteten er revidert av Maria Hertzberg og Anna Thylén (Biofokus) etter kartlegging av artsrike veikanter i Østmarka på oppdrag for Bymiljøetaten sommeren 2024. Kartleggingsmetodikken følger DN-håndbok 13 med oppdaterte faktaark fra 2015. Rødlistekategorier følger siste utgave av Norsk rødliste for arter fra 2021 og Norsk rødliste for naturtyper 2018. Risikokategorier følger Fremmedartslista 2023. Ny beskrivelse og avgrensning erstatter gammel lokalitet.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ved Mariholtet i Østmarka. Berggrunnen består av glimmergneis og denne er i partier dekket av et tynt lag av morenemateriale.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er en artsrik veikant. I partier er den kun en svært smal stripe på begge sider av veien.

Arts mangfold: Lokaliteten er i større partier svært artsrik med store mengder rødknapp, prestekrage, blåknapp, blåklokke, fagerklokke og med innslag av småengkall, firkantperikum, knollerteknapp, hvitmaure, tiriltunge, karve, engknoppurt, skogkløver, harerug, gulaks m.m. I tillegg er solblom (sterkt

truet – EN) registrert med to forekomster; kun den ene av de to forekomstene ble gjenfunnet i 2024 og det ble da ikke observert blomster. I fuktigere partier inngår hvitbladtistel, hanekam, blåknapp, sløke, ballblom. Lokaliteten er viktig for pollinerende insekter.

Bruk tilstand og påvirkning: Det er en rekke engarter i lokaliteten, men også en del gjengroingsarter som geitrams m.m. Flere steder gror lokaliteten igjen med geitrams eller skogburkne og det er også noen unge trær og oppslag som bidrar til gjengroingen. I 2024 er det tatt med noe mer areal mot sørvest (mot Nøkle vann) i avgrensningen av naturtypen, for å få med én solblomlokalitet til. Noe av veikanten i nærheten av denne har ikke like store verdier knytta til artsrik veikant. Det er også tatt med noe mer areal mot nord (mot Ellingsrud) med svært mye prestekrage og ellers blåklokke, tiriltunge m.m., men med dominans av nitrofile arter i partier. I 2024 ble det observert masser lagt opp på siden av veien rett ved solblomlokaliteten nærmest Mariholtet, og det er muligens tilfeldigheter som gjorde at denne ikke ble begravd.

Fremmede arter: Av fremmede arter er vinterkarse og kanadagullris (svært høy risiko – SE) registrert.

Del av helhetlig landskap: Det er flere artsrike veikanter og andre urterike habitater i nærheten, hvilket gir potensial for å ivareta et rikt arts mangfold knyttet til disse miljøene. De artsrike veikanter fungerer også som korridorer mellom de litt større engarealene som finnes rundt omkring i Østmarka.

Verdivurdering: Lokaliteten har flere engarter, hvorav én sterkt truet art. Lokaliteten er noe preget av gjengroing og virker ikke å skjøttes jevnlig, men nærhet til annen urterik vegetasjon trekker opp. Til sammen tilsvarer dette verdi svært viktig (A-verdi), der forekomst av solblom er vektlagt.

Skjøtsel og hensyn: Fjerne fremmede arter. Fjerne kratt og trær som vokser opp, deretter bør lokaliteten holdes åpen ved jevnlig rydding, trolig annethvert til hvert tredje år. Gjøres høst-vinter for å ikke skade vegetasjonen. Kvistavfall bør fjernes ved rydding. For de arealer hvor det er mulig kan man innføre slått annethvert år. Gjennomføres da i slutten av august, hvor høyet bakketørkes i tre dager før det samles sammen og fjernes. Man bør følge med på om skjøtselen har en positiv effekt på engfloraen og da især på solblom. Det må tas spesielle hensyn ved eventuell grøfterensk, slik at masser ikke legges på siden av veien og dekker verdifull vegetasjon og i verste fall solblom. For at nyinnvandring skal kunne skje bør ikke alle grøftene renskes samme år. Ved grøfterensk er det viktig at forekomsten med solblom skades i minst mulig grad.

.....

030114562 Lutdalen slåttemark nord

Engpregete erstatningsbiotoper – Veg- og jernbanekant Verdi: C Areal : 6,14 daa

Innledning: Lokaliteten er opprettet av Maria Hertzberg (Biofokus) etter kartlegging av artsrike veikanter i Østmarka på oppdrag for Bymiljøetaten sommeren 2024. Kartleggingsmetodikken følger DN-håndbok 13 med oppdaterte faktaark fra 2015. Rødlistekategorier følger siste utgave av Norsk rødliste for arter fra 2021 og Norsk rødliste for naturtyper 2018. Risikokategorier følger Fremmedartslista 2023.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger rett nord for Nøklevann i Østmarka, og går på begge sider av veien nordover mot Rundtjern og Hellerud. Berggrunnen består av glimmergneis og denne er i partier dekket av et tynt lag av morenemateriale.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er en artsrik veikant. I partier er den kun en svært smal stripe på begge sider av veien.

Artsmangfold: Lokaliteten er artsrik med engknoppurt, rødknapp, tiriltunge, gullris, skogkløver, prestekrage, fagerklokke, knollerteknapp, firkantperikum, skjermesveve m.m. I fuktigere partier inngår mjørdurt, enghumleblom, sløke, vendelrot, hvitbladtistel m.m. Lokaliteten er viktig for pollinerende insekter.

Bruk tilstand og påvirkning: Det er en rekke engarter i lokaliteten, men også en del gjengroingsarter og nitrofile arter som store bregner, mjørdurt m.m. I partier er det mye storbregner. Ellers er det forholdsvis lite oppslag i lokaliteten.

Fremmede arter: Av fremmede arter er kanadagullris registrert.

Del av helhetlig landskap: Det er flere artsrike veikanter og andre urterike habitater i nærheten, hvilket gir potensial for å ivareta et rikt artsamangfold knyttet til disse miljøene. De artsrike veikantene fungerer også som korridorer mellom de litt større engarealene som finnes rundt omkring i Østmarka.

Verdivurdering: Lokaliteten har flere engarter, men også høyt innslag av mer nitrofile arter. Den er noe preget av gjengroing og virker ikke å skjøttes jevnlig, men nærhet til annen urterik vegetasjon trekker opp. Til sammen tilsvarer dette foreløpig verdi lokalt viktig (C-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Fjerne fremmede arter. Lokaliteten bør holdes åpen ved jevnlig rydding, trolig annethvert til hvert tredje år. Gjøres høst-vinter for å ikke skade vegetasjonen. Kvistavfall bør fjernes ved rydding. For de arealer hvor det er mulig kan man innføre slått annethvert år. Slått gjennomføres da i slutten av august, hvor høyet bakketørkes i tre dager før det må samles sammen og fjernes. Det må tas spesielle hensyn ved eventuell grøfterensk, slik at masser ikke legges på siden av veien og dekker verdifull vegetasjon.

.....

030114563 Sarabråten sør

Engpregete erstatningsbiotoper – Veg- og jernbanekant Verdi: C Areal : 2,2 daa

Innledning: Lokaliteten er opprettet av Maria Hertzberg (Biofokus) etter kartlegging av artsrike veikanter i Østmarka på oppdrag for Bymiljøetaten sommeren 2024. Kartleggingsmetodikken følger DN-håndbok 13 med oppdaterte faktaark fra 2015. Rødlistekategorier følger siste utgave av Norsk rødliste for arter fra 2021 og Norsk rødliste for naturtyper 2018. Risikokategorier følger Fremmedartslista 2023.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger sør for Sarabråten på østsiden av Nøkle vann i Østmarka, og går på begge sider av veien. Berggrunnen består av glimmergneis og denne er i partier dekket av et tynt lag av morenemateriale.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er en artsrik veikant. I partier er den kun en svært smal stripe på begge sider av veien.

Artsmangfold: Lokaliteten er artsrik med gulaks, blåkløkke, fagerkløkke, prestekrage, skogkløver, gullris, hvitmaure, knollerteknapp, firkantperikum, skjermesveve, skogstorkenebb m.m. I fuktigere partier inngår mjødurt, vendelrot, hvitbladtistel m.m. Lokaliteten er viktig for pollinerende insekter.

Bruk tilstand og påvirkning: Det er en rekke engarter i lokaliteten, men i partier er det også en del einstape og snerprørkvein som fortrenger engvegetasjonen. Ellers er det forholdsvis lite oppslag i lokaliteten og muligens slås disse veikantene samtidig som engene på Sarabråten skjøttes.

Fremmede arter: Det er ikke registrert fremmede arter i lokaliteten.

Del av helhetlig landskap: Det er flere artsrike veikanter og andre urterike habitater i nærheten, hvilket gir potensial for å ivareta et rikt arts mangfold knyttet til disse miljøene. De artsrike veikantene fungerer også som korridorer mellom de litt større engarealene som finnes rundt omkring i Østmarka, hvorav større arealer med urterik vegetasjon finnes på Sarabråten.

Verdivurdering: Lokaliteten har flere kravfulle engarter, men noe marginal sammenlignet med andre artsrike veikanter i Østmarka da den er noe mindre artsrik. Nærhet til annen urterik vegetasjon trekker opp. Til sammen tilsvarer dette verdi lokalt viktig (C-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bør holdes åpen ved jevnlig rydding, trolig annethvert til hvert tredje år. Gjøres høst eller vinter for å ikke skade vegetasjonen. Kvistavfall bør fjernes ved rydding. For de arealer hvor det er mulig kan man innføre slått annethvert år. Slått gjennomføres da i slutten av august, hvor høyet bakketørkes i tre dager før det samles sammen og fjernes. Det må tas spesielle hensyn ved eventuell grøfterensk, slik at masser ikke legges på siden av veien og dekker verdifull vegetasjon.

.....

030114564 Sleppa sør

Engpregete erstatningsbiotoper – Veg- og jernbanekant Verdi: B Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er opprettet av Maria Hertzberg (Biofokus) etter kartlegging av artsrike veikanter i Østmarka på oppdrag for Bymiljøetaten sommeren 2024. Kartleggingsmetodikken følger DN-håndbok 13 med oppdaterte faktaark fra 2015. Rødlistekategorier følger siste utgave av Norsk rødliste for arter fra 2021 og Norsk rødliste for naturtyper 2018. Risikokategorier følger Fremmedartslista 2023.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger sør for Sleppa på østsiden av Nøklevann i Østmarka, og går på begge sider av veien. Berggrunnen består av glimmergneis og denne er i partier dekket av et tynt lag av morenemateriale.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er en artsrik veikant. I partier er den kun en svært smal stripe på begge sider av veien.

Artsmangfold: Lokaliteten er i partier artsrik med harerug, fagerklokke, engknoppurt, karve, tiriltunge, blåknapp, hvitmaure, tepperot, knollerteknapp m.m. I tillegg ble solblom (sterkt truet – EN) med blomster registrert langs veien i 2022. I fuktigere partier inngår mjørdurt, enghumleblom, vendelrot, hvitbladtistel m.m. Lokaliteten er viktig for pollinerende insekter.

Bruk tilstand og påvirkning: Det er en rekke engarter i lokaliteten, men veikanten er også noe mindre artsrik enn de andre lokalitetene rundt Nøklevann. Noe nitrofil vegetasjon med hundekjeks forekommer. Ellers er det forholdsvis lite oppslag og muligens slås disse veikantene innimellom.

Fremmede arter: Det er ikke registrert fremmede arter i lokaliteten.

Del av helhetlig landskap: Det er flere artsrike veikanter og andre urterike habitater i nærheten, hvilket gir potensial for å ivareta et rikt artsamangfold knyttet til disse miljøene. De artsrike veikantene fungerer også som korridorer mellom de litt større engarealene som finnes rundt omkring rundt Nøklevann.

Verdivurdering: Lokaliteten har flere kravfulle engarter, men er noe marginal sammenlignet med andre artsrike veikanter i Østmarka da den er noe mindre artsrik. Nærhet til annen urterik vegetasjon trekker opp og det er også registrert solblom (EN) langs veien tidligere. Til sammen tilsvarer dette foreløpig verdi viktig (B-verdi), hvor forekomst med solblom er vektlagt.

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bør holdes åpen ved jevnlig rydding, trolig annethvert til hvert tredje år. Gjøres høst eller vinter for å ikke skade vegetasjonen. Kvistavfall bør fjernes ved rydding. Slått bør innføres hvert til annethvert år, i slutten av august, der høyet bakketørkes i tre dager før det samles sammen og fjernes. Man bør følge med på om skjøtselen har en positiv effekt på engfloraen og da især på solblom. Det må tas spesielle hensyn ved eventuell grøfterensk, slik at masser ikke legges på siden av veien og dekker verdifull vegetasjon og i verste fall solblom.

.....

030114565 Bremsrud nord

Engpregete erstatningsbiotoper – Veg- og jernbanekant Verdi: B Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er opprettet av Maria Hertzberg (Biofokus) etter kartlegging av artsrike veikanter i Østmarka på oppdrag for Bymiljøetaten sommeren 2024. Kartleggingsmetodikken følger DN-håndbok 13 med oppdaterte faktaark fra 2015. Rødlistekategorier følger siste utgave av Norsk rødliste for arter fra 2021 og Norsk rødliste for naturtyper 2018. Risikokategorier følger Fremmedartslista 2023.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nord for Bremsrud ved sørenden av Nøklevann i Østmarka, og går på begge sider av veien. Berggrunnen består av glimmergneis og denne er i partier dekket av et tynt lag av morenemateriale.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er en artsrik veikant. I partier er den kun en svært smal stripe på begge sider av veien.

Artsmangfold: Lokaliteten er i partier artsrik med stavklokke, gulaks, blåklokke, harerug, skogkløver, prestekrage, blåknapp, grov nattfiol, småengkall, hvitmaure, tepperot, knollerteknapp, firkantperikum, skjærmsveve m.m. I tillegg vokser solblom (sterkt truet – EN) langs veien, men kun med sterile rosetter i 2024. I fuktigere partier inngår hanekam, mjøddurt, sløke, hvitbladtistel m.m. Lokaliteten er viktig for pollinerende insekter.

Bruk tilstand og påvirkning: Det er en rekke engarter i lokaliteten, men veikanten er også noe mindre artsrik enn de andre lokalitetene rundt Nøklevann. Noe nitrofil vegetasjon med skvallerkål forekommer. Ellers er det forholdsvis lite oppslag i lokaliteten, men i partier er det en del einstape, slik som rundt solblomforekomsten.

Fremmede arter: Det er ikke registrert fremmede arter i lokaliteten.

Del av helhetlig landskap: Det er flere artsrike veikanter og andre urterike habitater i nærheten, hvilket gir potensial for å ivareta et rikt arts mangfold knyttet til disse miljøene. De artsrike veikanter fungerer også som korridorer mellom de litt større engarealene som finnes rundt omkring rundt Nøklevann.

Verdivurdering: Lokaliteten har flere kravfulle engarter, men er noe marginal sammenlignet med andre artsrike veikanter i Østmarka da den er noen mindre artsrik. Nærhet til annen urterik vegetasjon trekker opp og det er også registrert solblom (EN) langs veien. Til sammen tilsvarer dette verdi viktig (B-verdi), hvor forekomst med solblom er vektlagt.

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bør holdes åpen ved jevnlig rydding, trolig annethvert til hvert tredje år. Gjøres høst eller vinter for å ikke skade vegetasjonen. Kvistavfall bør fjernes ved rydding. Man må også slå ned på einstape og da særlig rundt solblomforekomsten. Slått bør innføres annethvert år, i slutten av august, der høyet bør bakketørkes i tre dager før det samles sammen og fjernes. Man bør følge med på om skjøtelsen har en positiv effekt på engfloraen og da især på solblom og stavklokke. Jevnlig slått vil trolig føre til at einstape og andre problematiske arter går ut. Det må tas spesielle hensyn ved eventuell grøfterensk, slik at masser ikke legges på siden av veien og dekker verdifull vegetasjon og i verste fall solblom.

.....

030114566 Katisa nordøst

Engpregete erstatningsbiotoper – Veg- og jernbanekant Verdi: C Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er opprettet av Maria Hertzberg (Biofokus) etter kartlegging av artsrike veikanter i Østmarka på oppdrag for Bymiljøetaten sommeren 2024. Kartleggingsmetodikken følger DN-håndbok

13 med oppdaterte faktaark fra 2015. Rødlistekategorier følger siste utgave av Norsk rødliste for arter fra 2021 og Norsk rødliste for naturtyper 2018. Risikokategorier følger Fremmedartslista 2023.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ved Katisa i sørenden av Nøkle vann i Østmarka, og går på begge sider av veien. Berggrunnen består av glimmergneis og denne er i partier dekket av et tynt lag av morenemateriale.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er en artsrik veikant. I partier er den kun en svært smal stripe på begge sider av veien.

Artsmangfold: Lokaliteten har svært urterik vegetasjon med mye rødknapp, hvitmaure, engknoppurt, blåklomme, prestekrage, samt ellers gulaks, harerug, enghumleblom, skogkløver, sløke, karve, småengkall, grov nattfiol, tiriltunge, tepperot, firkantperikum m.m. Lokaliteten er viktig for pollinerende insekter.

Bruk tilstand og påvirkning: Den artsrike veikanten er ganske bred flere steder og forholdsvis lite gjengrodd med lite oppslag og annet kratt. Lokaliteten er noe variabel, med mindre artsrike partier også.

Fremmede arter: Det er ikke registrert fremmede arter i lokaliteten.

Del av helhetlig landskap: Det er flere artsrike veikanter og andre urterike habitater i nærheten, hvilket gir potensial for å ivareta et rikt arts mangfold knyttet til disse miljøene. De artsrike veikanter fungerer også som korridorer mellom de litt større engarealene som finnes rundt omkring rundt Nøkle vann.

Verdivurdering: Lokaliteten har flere kravfulle engarter, men er noe mindre artsrik i partier. Nærhet til annen urterik vegetasjon trekker opp. Til sammen tilsvarer dette verdi lokalt viktig (C-verdi), men den er i grenseland til viktig.

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bør holdes åpen ved jevnlig rydding, trolig annethvert til hvert tredje år. Gjøres høst eller vinter for å ikke skade vegetasjonen. Kvistavfall bør fjernes ved rydding. Det bør innføres slått hvert til annethvert år, i slutten av august, hvor høyet bakketørkes i tre dager før det samles sammen og fjernes. Ved jevnlig slått vil det trolig være mindre behov for rydding av kratt. Det må tas spesielle hensyn ved eventuell grøfterensk, slik at masser ikke legges på siden av veien og dekker verdifull vegetasjon.

.....

030114567 Mellom Løkka og Holet

Engpregete erstatningsbiotoper – Veg- og jernbanekant Verdi: C Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er opprettet av Maria Hertzberg (Biofokus) etter kartlegging av artsrike veikanter i Østmarka på oppdrag for Bymiljøetaten sommeren 2024. Kartleggingsmetodikken følger DN-håndbok 13 med oppdaterte faktaark fra 2015. Rødlistekategorier følger siste utgave av Norsk rødliste for arter fra 2021 og Norsk rødliste for naturtyper 2018. Risikokategorier følger Fremmedartslista 2023.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger øst for Skraperudtjern, langs veien som går mellom Rustadsaga og Skullerudstua. Husmannsplassen ligger rett sør for lokaliteten. Berggrunnen består av glimmergneis og denne er i partier dekket av et tynt lag av morenemateriale.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er en artsrik veikant.

Artsmangfold: Lokaliteten er en noe tørkeutsatt artsrik veikant i en skråning/bakke med furu, einer og bjørk, samt noen unge eik og hassel. Engtjæreblom i store partier på mer berglendt mark, ellers er det firkantperikum, hvitmaure, hårsveve, fagerklokke, rødknapp, tiriltunge, skjermesveve, gullris, tveskjeggveronika, tepperot, ryllik, markjordbær, fuglevikke, skogstorkenebb, knollerteknapp, gjerdevikke m.m. Lokaliteten er viktig for pollinerende insekter.

Bruk tilstand og påvirkning: Enkelte partier har en del einstape. Det ble også observert masser som var slengt oppå urterik vegetasjon ifm. grøfterensk.

Fremmede arter: Rynkerose er registrert litt opp i skråningen.

Del av helhetlig landskap: Det er flere artsrike veikanter og andre urterike habitater i nærheten, hvilket gir potensial for å ivareta et rikt artsamangfold knyttet til disse miljøene. De artsrike veikanter fungerer også som korridorer mellom de litt større engarealene som finnes rundt omkring i Østmarka.

Verdivurdering: Lokaliteten har flere kravfulle engarter, men er noe mindre artsrik i partier. Nærhet til annen urterik vegetasjon trekker opp. Til sammen tilsvarer dette verdi lokalt viktig (C-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bør holdes åpen ved jevnlig rydding, trolig annethvert til hvert tredje år. Gjøres høst eller vinter for å ikke skade vegetasjonen. Kvistavfall bør fjernes ved rydding. Der mulig, innføre slått hvert til annethvert år i slutten av august, hvor høyet bakketørkes i tre dager før det samles sammen og fjernes. Ved jevnlig slått vil det trolig være mindre behov for rydding av kratt. Berglendt mark trenger kun rydding av kratt og busker innimellom. Det må tas spesielle hensyn ved eventuell grøfterensk, slik at masser ikke legges på siden av veien og dekker verdifull vegetasjon.

.....

030114568 Haraløkka parkering

Engpregete erstatningsbiotoper – Veg- og jernbanekant Verdi: C Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er opprettet av Biofokus etter kartlegging av artsrike veikanter i Østmarka på oppdrag for Bymiljøetaten sommeren 2024. Kartleggingsmetodikken følger DN-håndbok 13 med oppdaterte faktaark fra 2015. Rødlistekategorier følger siste utgave av Norsk rødliste for arter fra 2021 og Norsk rødliste for naturtyper 2018. Risikokategorier følger Fremmedartslista 2023.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ved Haraløkka parkering, inngangsporten til Østmarka ved Bøler. Berggrunnen består av glimmergneis og denne er i partier dekket av et tynt lag av morenemateriale.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er en artsrik veikant.

Artsmangfold: Lokaliteten er en artsrik veikant med bjørketrær, samt innslag av gran og andre boreale løvtrær. Veikanten har engarter og lågurtarter med hengeaks, gulaks, rødkløver, enghumleblom, gjerdevikke, bakkesoleie, skogfiol, knollerteknapp, skogstorkenebb m.m. Lokaliteten er viktig for pollinerende insekter.

Bruk tilstand og påvirkning: Det er noe gjengroing med einstape i skogkanten og nitrogenelskende arter mot veien.

Fremmede arter: Det er ikke registrert fremmede arter.

Del av helhetlig landskap: Det er flere artsrike veikanter og andre urterike habitater i nærheten, hvilket gir potensial for å ivareta et rikt artsamangfold knyttet til disse miljøene. De artsrike veikantene fungerer også som korridorer mellom de litt større engarealene som finnes rundt omkring i Østmarka.

Verdivurdering: Lokaliteten er noe artsrik selv om den er noe marginal sammenlignet med andre artsrike veikanter i Østmarka da den er ganske liten og noe mindre artsrik. Nærhet til annen urterik vegetasjon trekker opp. Til sammen tilsvarer dette verdi lokalt viktig (C-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bør holdes åpen ved jevnlig rydding, trolig annethvert til hvert tredje år. Gjøres høst-vinter for å ikke skade vegetasjonen. Kvistavfall bør fjernes ved rydding. Der mulig, innføre slått hvert til annethvert år i slutten av august, hvor høyet bakketørkes i tre dager før det samles sammen og fjernes. Ved jevnlig slått vil det trolig være mindre behov for rydding av kratt. Det må tas spesielle hensyn ved eventuell grøfterensk, slik at masser ikke legges på siden av veien og dekker verdifull vegetasjon.

.....

030114569 Nord for Ulsrudvann

Engpregete erstatningsbiotoper – Veg- og jernbanekant Verdi: C Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er opprettet av Biofokus etter kartlegging av artsrike veikanter i Østmarka på oppdrag for Bymiljøetaten sommeren 2024. Kartleggingsmetodikken følger DN-håndbok 13 med oppdaterte faktaark fra 2015. Rødlistekategorier følger siste utgave av Norsk rødliste for arter fra 2021 og Norsk rødliste for naturtyper 2018. Risikokategorier følger Fremmedartslista 2023.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger langs grusveien nord for Ulsrudvann i Østmarka. Berggrunnen består av glimmergneis og denne er i partier dekket av et tynt lag av morenemateriale.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er en artsrik veikant.

Artsmangfold: Lokaliteten er en liten artsrik veikant med tørketålende arter. I feltsjiktet er det mye hårsveve og ellers knollerteknapp, skogfiol, sauesvingel, markjordbær, tiriltunge, rødkløver, katterot, hengeaks, tepperot, legeveronika, jonsokkoll m.m. Lokaliteten er solvarm med noe naken jord samt urterik og har en funksjon for insekter.

Bruk tilstand og påvirkning: Det er lite gjengrodd.

Fremmede arter: Det er ikke registrert fremmede arter.

Del av helhetlig landskap: Det er flere artsrike veikanter og andre urterike habitater i nærheten, hvilket gir potensial for å ivareta et rikt arts mangfold knyttet til disse miljøene. De artsrike veikantene fungerer også som korridorer mellom de litt større engarealene som finnes rundt omkring i Østmarka.

Verdivurdering: Lokaliteten er forholdsvis artsrik selv om den er noe marginal sammenlignet med andre artsrike veikanter i Østmarka da den er liten og noe mindre artsrik. Nærhet til annen urterik vegetasjon trekker opp. Til sammen tilsvarer dette verdi lokalt viktig (C-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten er ganske grunnlendt og det er trolig ikke nødvendig med noe skjøtsel. Evt. fjerne busker innimellom ved behov. Det må tas spesielle hensyn ved eventuell grøfterensk, slik at masser ikke legges på siden av veien og dekker verdifull vegetasjon.

.....

030114570 Mellom Tryvann og Frønsvollstråkka

Engpregete erstatningsbiotoper – Veg- og jernbanekant Verdi: C Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er opprettet av Biofokus etter kartlegging sommeren 2024. Kartleggingsmetodikken følger DN-håndbok 13 med oppdaterte faktaark fra 2015. Rødlistekategorier følger siste utgave av Norsk rødliste for arter fra 2021 og Norsk rødliste for naturtyper 2018. Risikokategorier følger Fremmedartslista 2023.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på begge sider av grusveien som går mellom Tryvann og Frønsvollstråkka i Nordmarka. Berggrunnen består av syenitt og denne er i partier dekket av et tynt lag av morenemateriale.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er en artsrik veikant. I partier er den kun en svært smal stripe på begge sider av veien.

Arts mangfold: Lokaliteten er i partier svært artsrik. Frisk til noe fuktig vegetasjon dominerer, med noe høgstaudepreg med mjørdurt, vendelrot, skogstorkenebb, engsoleie, enghumleblom, hvitsoleie, melkerot, i partier er det en del hvitbladtistel. Ellers er det en del harerug, skjermesveve, hvitmaure, gulaks, rød jonsokkblom, prestekrage, småengkall, legeveronica, karve, markjordbær, tepperot, knollerteknapp m.m. Lokaliteten er viktig for pollinerende insekter.

Bruk tilstand og påvirkning: Veikanten er lite gjengrodd, men har en del høyvokst vegetasjon. I mindre partier er det noe hundekjeks og skvallerkål.

Fremmede arter: Honningknoppurt (svært høy risiko – SE) finnes langs veien.

Del av helhetlig landskap: Det er også andre urterike habitater i nærheten, blant annet på Frønsvollen, hvilket gir potensial for å ivareta et rikt arts mangfold knyttet til disse miljøene. De artsrike veikantene fungerer også som korridorer mellom de litt større engarealene som finnes rundt omkring i Nordmarka og er derfor viktige å ivareta.

Verdivurdering: Lokaliteten er forholdsvis artsrik selv om den er noe marginal i partier. Nærhet til annen urterik vegetasjon og funksjon som korridor for pollinerende insekter trekker opp. Til sammen tilsvarer dette verdi lokalt viktig (C-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Fjerne fremmede arter. Lokaliteten kan gjerne slås annethvert til hvert tredje år i slutten av august. Graset bakketørkes i 2-3 dager før det rakes sammen og fjernes. Det må tas spesielle hensyn ved eventuell grøfterensk, slik at masser ikke legges på siden av veien og dekker verdifull vegetasjon.

.....

Vedlegg 2. Kategorier for rødlistearter

Norsk rødliste for arter (Artsdatabanken, 2021) lister og vurderer norske arters risiko for utryddelse. For å vurdere en spesifikk arts risiko for utryddelse vurderes grovt sett artens sjeldenhet, tilbakegang og leveområdets størrelse og fragmentering. Målsettingen med den nasjonale rødlisten er å sikre at artene ikke forsvinner fra landet.

Artene på rødlisten er rangert i seks kategorier. Kategoriene viser hvor høy risiko artene i kategorien har for å dø ut, forutsatt at forholdene ikke endres.

Tabell 2. Kategorier for arter som er rødlistet.

RL-kategori	Rødlistekategori	Forklaring
RE	Regionalt utdødd (Regionally Extinct)	Arter som er utdødd som reproduserende i landet. Ifølge IUCN skal denne kategorien kun benyttes når det ikke er spor av tvil om at arten er utryddet i landet. I tillegg skal arten ha reproduisert i Norge de siste 200 årene.
CR	Kritisk truet (Critically Endangered)	Arter som har ekstremt høy risiko for å dø ut (50 % sannsynlighet for utdøing innen 3 generasjoner og minimum ti år)
EN	Sterkt truet (Endangered)	Arter som har svært høy risiko for å dø ut (20 % sannsynlighet for utdøing innen 5 generasjoner, minimum 20 år).
VU	Sårbar (Vulnerable)	Arter som har høy risiko for å dø ut (10 % sannsynlighet for utdøing innen 100 år).
NT	Nær truet (Near Threatened)	En art er nær truet når den ikke tilfredsstiller noen av kriteriene for CR, EN eller VU, men er nære ved å tilfredsstille noen av disse kriteriene nå, eller i nær framtid.
DD	Datamangel (Data Deficient)	En art settes til kategori datamangel når usikkerhet om artens korrekte kategori plassering er svært stor, og klart inkluderer hele spekteret av mulige kategorier fra og med CR til og med LC.

Tabell 3. Kategorier for arter som ikke er rødlistet.

Kategori	Kategori	Forklaring
NE	Ikke vurdert (Not Evaluated)	Arter som ikke har blitt vurdert. Dette kan for eksempel skyldes dårlig utredet taksonomi, dårlig kunnskapsgrunnlag eller mangel på tilgjengelig kompetanse.
NA	Ikke egnet (Not Applicable)	Arter som ikke skal vurderes på nasjonalt nivå. I hovedsak fremmede arter hvilket er arter som er kommet til Norge ved hjelp av mennesket eller menneskelig aktivitet etter år 1800.
LC	Livskraftig (Least Concern)	Dette er arter som ikke er direkte truet og har livskraftige bestander i Norge.

Vedlegg 3. Kategorier for fremmede arter

Fremmedartslista for Norge (Artsdatabanken, 2023) lister og risikovurderer arter som bevisst eller ubevisst er innført til Norge ved hjelp av mennesket, etter år 1800.

Dette betyr at alle arter som er tatt inn i Norge etter 1800 betegnes som fremmede arter. De fremmede artene blir vurdert etter invasjonspotensial og økologisk effekt og blir satt i en kategori som viser hvilken grad av trussel arten utgjør for norsk natur. Invasjonspotensial angir sannsynlighet for artens spredning og etablering i naturen, og sannsynlig hastighet for invasjonen. Økologisk effekt viser i hvilken grad den fremmede arten kan påvirke stedegne arter og naturtyper.

Tabell 4. Kategorier i Fremmedartslisten for Norge 2018.

FA-kategori	Kategori	Forklaring
SE	Svært høy risiko (Severe impact)	Fremmede arter med en svært høy risiko er faktiske eller potensielle økologiske skadegjørere og har potensial til å etablere seg over store områder.
HI	Høy risiko (High impact)	Fremmede arter med høy risiko har stor spredning med en viss økologisk effekt, eller stor økologisk effekt med en begrenset spredning
PH	Potensielt høy risiko (Potentially high impact)	Fremmede arter med potensielt høy risiko har enten store økologiske effekter, kombinert med et lite invasjonspotensial, eller et stort invasjonspotensial, men ingen kjente økologiske effekter.
LO	Lav risiko (Low impact)	Fremmede arter med lav risiko er ikke dokumentert å ha noen vesentlig negativ påvirkning på norsk natur.
NK	ingen kjent risiko (No known impact)	Fremmede arter uten kjent risiko har ingen kjent spredningspotensial og ingen kjente økologiske effekter

Biofokus

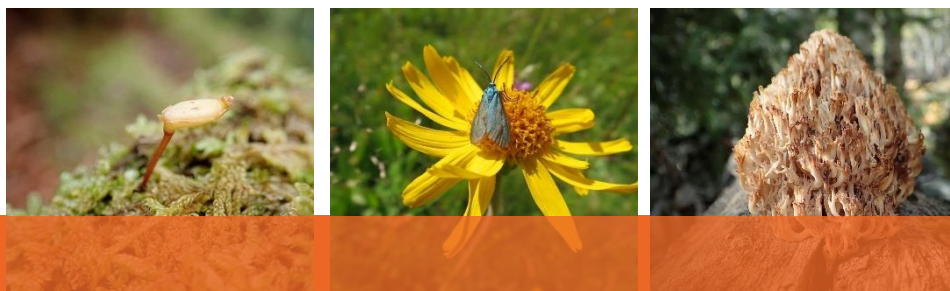
– for et godt kunnskapsgrunnlag

Biofokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. Biofokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. Biofokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. Biofokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir den digitale rapportserien **Biofokus rapport**.

Biofokus rapport 2025–028
ISSN 1504-6370
ISBN 978-82-8449-481-4

Gaustadalléen 21
NO-0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
biofokus.no